

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Številka: 322-01-5/2019/5 EPA 907-VIII
Ljubljana, 14. 1. 2020

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05- uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu resolucije o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri po letu 2021« (ReNPURSK)

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 17. seji 9. 1. 2020 obravnavala Predlog resolucije o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri po letu 2021«, ki ga je v Državni zbor predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija se je seznanila s predlogom resolucije in jo podpira.

Komisija je bila seznanjena s pripombami Kmetijsko gozdarske zbornice k predlogu resolucije in jih podpira.

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je uvodoma predstavila predlog resolucije ter poudarila, da gre za politično-strateški dokument, ki bo predstavljal osnovo za nadaljnje nacionalne ukrepe ter za enovit strateški načrt za izvajanje Skupne kmetijske politike, ki poudarja pristojnosti posamezne države članice EU pri strateškem načrtovanju in ciljnem ukrepanju. Resolucija odraža obstoječe stanje ter potrebne naloge v prihodnje, z razvojnimi usmeritvami slovenske pridelave in predelave hrane in slovenskega podeželja.

Člani komisije so se strinjali z ugotovitvijo, da se razpravlja o politično-strateškem dokumentu, vendar pa bi po mnenju komisije morali imeti pred očmi dejstvo, da je potrebna razprava tudi o strokovnem vidiku tega dokumenta. Zato so na mestu tudi pripombe in opozorila v smereh in za področja, ki jih predloženi dokument ne opredeljuje in ne nakazuje ustreznih rešitev. Komisija opozarja na nekatere konkretne probleme, ki se jih vsebina predloga resolucije kot prednostnih usmeritev ne dotika, zaslužijo pa pozornost ob oblikovanju kasnejših izvedbenih ukrepov. To se na primer nanaša na rešitve, ki bi zaustavile negativne trende staranja kmečke populacije in bi delovale v smeri pomlajevanja starostne strukture kmetov. S krčenjem dodeljevanja štipendij za poklic kmeta ter nekonkurenčnimi pogoji, ki so jim izpostavljeni mladi kmetje v primerjavi z vrstniki v drugih poklicih, izboljšanja ekonomskega položaja in večje zainteresiranosti za opravljanja kmetijske dejavnosti ni pričakovati.

Strateško pomembna je določitev ciljev, na kakšen način usposobiti slovensko pridelavo, da bo dosegla zadovoljivo stopnjo konkurenčnosti, morda tudi z natančnejšim načrtovanjem vrste in količine pridelka na določenih površinah.

Komisija opozarja na pomemben vidik primerne komunikacije kmetijskega sektorja z drugimi družbenimi skupinami, kar se je v zadnjem obdobju posebno izkazalo v primeru problematike divjih zveri.

Komisija je mnenja, da je potrebno preseči nesorazmernost v dialogu institucij, kjer je kmetijski sektor večkrat neuspešen v prepričevanju drugih resorjev ter družbenih skupin o pomembnosti določenih del, ki jih je za doseganje boljših rezultatov potrebno opraviti v kmetijski dejavnosti. Tako je na primer okoljski interes prevladal nad kmetijskim ob poizkusu, da se za 14 dni podaljša rok za razvoz in raztres gnoja na njivske površine.

Sektor kmetijstva se izdatno krči, zato bi bilo potrebno sprejete odločitve v preteklem obdobju, glede alokacije sredstev iz območij z omejenimi naravnimi dejavniki na njivske površine, ponovno pretehtati ter sredstva preusmeriti na s sredstvi podhranjena območja.

Komisija opozarja na vidik trajnega varovanja kmetijskih zemljišč, ki je lahko v razvojnem smislu skrajno omejujoč za podeželje.

V okviru problematike lokalne oskrbe s hrano in s tem v zvezi javnega naročanja komisija opozarja na nujnost usposabljanja in dviga ravni znanja kmetijskega sektorja na trženjskem delu, ki bo pripomoglo tudi k višji ravni lokalne samooskrbe.

Problem nekontinuirane proizvodnje hrane, zaradi česar trgovinska dejavnost ne more zadostiti vsem potrebam in željam potrošnikov po doma pridelani hrani in zato pomanjkanje slovenskih produktov nadomešča z uvozom, je treba preseči z ustreznimi ukrepi, ki bodo pripomogli k povečani pridelavi hrane (sistemi za namakanje, sistemi proti toči, rastlinjaki, ipd.) in krepitvijo deficitarnih področij pridelave kmetijskih pridelkov.

Področje zadružništva ni doseglo zelenih ciljev, zato je potrebno pripraviti nov trženjski model, ki bo zagotavljal večje količine slovenske hrane na trgu. V ta namen se na novo opredelijo naloge kmetijskih zadrug, ki morajo za rezultate svojega poslovanja prevzeti odgovornost, kot je določena pri poslovanju gospodarskih družb, tako da bo dejavnost preprodaje blaga nadomeščena z dejavnostmi kot so kolektiranje, sortiranje, hranjenje (hladilnice, zamrzovalnice) blaga, ter dejavnost kmetijskih zadrug usmeriti v razvoj zbirnih centrov, kjer bo imela trgovina na enem mestu dostop do potrebnih produktov, večjo pozornost pa je treba nameniti tudi izobraževalni funkciji kmetijskih zadrug.

Če je eden od pomembnih strateških ciljev povečanje prehranske samooskrbe je nujni predpogoj za doseganje tega cilja večja produktivnost kmetijskega sektorja, nižanje stroškov pridelave ter s tem doseganje večje konkurenčnosti, pri čemer pa temu ni v prid velika razdrobljenost parcel, ki veča stroške kmetijske pridelave. Zato je med drugim potrebna priprava dolgoročnega načrta za zaokroževanje kmetijskih gospodarstev.

V podeželskih občinah pričakujejo večjo podporo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v prizadevanjih za višjo povprečnino, saj so zaznane tendence, ki utegnejo biti pri razdelitvi sredstev v škodo podeželskim občinam. Kot je moč razumeti, možne rešitve večjo utež namenjajo številu prebivalcev kot pa površini občin.

Sodelovanje kmetijskega s turističnim sektorjem ocenjuje komisija sicer kot pozitiven dejavnik, vendar pri tem opozarja na prisotno prakso, da so v sedanji finančni perspektivi pri delitvi sredstev, ki so bila namenjena kmetijskemu sektorju, prepogosto v preveliki meri participirala tudi druga področja dejavnosti.

V pripombah Kmetijsko gozdarska zbornica predlaga naslednje konkretne spremembe besedila resolucije:

- na 11. strani se spremenjeni odstavek glasi: »Družbena sprejemljivost za zagotavljanje ugodnega stanja zavarovanih velikih zveri in divjadi ima izjemno negativen vpliv na ohranjanje kmetovanja, stalež rejnih živali ter bivanje kmečkega in nekmečkega prebivalstva na območjih pojavljanja velikih zveri in divjadi.«
- na 20. strani se spremenjeni odstavek glasi: »Na vodovarstvenih območjih in območjih, kjer okoljski cilji za vode niso doseženi, bo program plačil usmerjen tja, kjer se kakovost vodnega vira ne izboljšuje dovolj hitro. Na vodovarstvenih območjih bomo ukrepe podpore tehnologijam varovanja vodnih virov kombinirali tudi z odkupi zemljišč s strani države in oddajanjem v zakup pod posebnimi pogoji, usmerjanjem v trajnostno pridelavo in investicijami za preusmeritev kmetij. Na drugi strani se bo zagotovilo dosledno izvajanje plačila nadomestil za kmetovanje na VVO v okviru javne službe oskrbe s pitno vodo, za kar se bo ustrezno prilagodilo zakonodajo.«
- na 28. strani se spremenjeni odstavek glasi: »Zagotoviti je potrebno financiranje javne kmetijske svetovalne službe s poudarkom na individualnem pristopu v celoti z javnimi sredstvi, ter slovenski kmetje še ne dosegajo zadostne ravni dohodkov za tovrstne plačljive storitve, saj gre za svetovanje za izvajanje javnega interesa in izpolnjevanja ciljev te resolucije, zlasti na področju pridelave hrane, ohranjanju kulturne krajine, poseljenosti podeželja, varovanja okolja, voda, biodiverzitete in zmanjševanje ter prilagajanje vpliva podnebnih sprememb. Javna kmetijska svetovalna služba nadaljuje s postopki interne specializacije za usposobljenost kadrov na tehnološkem, gospodarskem, okoljskem in socialnem področju ter področjih, ki zajemajo izvajanje vsebine strateškega načrta, zahtev standardov, za pogojenost, obvladovanje tveganj v kmetijski pridelavi in prireji, uvedbo inovacij ter razvoja digitalnih tehnologij. Potrebno bo izobraževanje bodočih kadrov za delo v javni službi kmetijskega svetovanja na področju metodologije svetovanja in komunikacije ter izobraževanja odraslih.«

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Predsednik
Cvetko Zupančič, l.r.